complementului prin introducerea unei noi propoziții (și-a-l prăvăli de moarte), l-a b orientat pe traducător spre o altă interpretare, în versiunea germană, ura intră într-o altă sferă de determinare, precizind acțiunea dușmănoasă a destinului;

Doch da du es nicht meistern konntest, das Schicksal, lauernd auf dein Wesen, und seinen Hass nicht hindern konntest, dass es zum Opier dich erlesen... (p. 57).

Am semnalat această nepotrivire, mai mult cu intenția de a reliefa un procedeu sintactic arghezian, greu de transpus în alte limbi, din cauza unor deosebiri esențiale în structura lor. Altfel trebuie să observăm că, în ciuda schimbării obiectului în propoziția respectivă, sensul general al poeziei nu este alterat.

Concluzia care se desprinde din această cercetare a mijloacelor lexicale, imaginilor și sintaxei argheziene, așa cum apar ele transpuse în limba germană de A. Margul-Sperber, este favorabilă traducătorului. Cu excepția unor lipsuri, inerente întrouraducere, A. Margul-Sperber, lucrind cu un text extrem de dificil, dar tot atit de iraducere, a margul-Sperber, lucrind cu un text extrem de dificil, dar tot atit de irapititor pentru un traducător poet, a reușit să facă accesibilă cititorului german frumusețea poeziei argheziene. Poetul Margul-Sperber, după cum era și firesc, nu s-a menținut în cadrele strimte ale unei traduceri literale, ci a căutat să urmărească zborul înalt al imaginației poetului romîn cu propria sa imaginație creatoare. Circulația lui Arghezi, care a depășit dimensiunile naționale, este mult înlesnită peste hotare de această frumoasă traducere.

CONTRIBUȚII LA BIOGRAFIA CRONICARULUI ION NECULCE

DE

AURORA ILIES

Cercetătorii de pînă acum arată că în ce privește biografia lui Ion Neculce stirile nu prea abundă; de aceea ni se pare potrivit să adăugăm la cele ce se cunosc despre cronicar și unele informații, care ori că au trecut neobservate, ori n-au fost identificate în mod sigur ca referindu-se la persoana lui; aceste informații se desprind din cronica oficială a domniei lui Constantin Brincoveanu, scrisă de logofătul Radu Greceanu.

Este îndeobște cunoscut că Brincoveanu a dus o luptă necruțătoare împotriva lui Dimitrie Cantemir și că domnul moldovean a răspuns în aceeași măsură nu numai prin asemănătoare "amestecături" la Poartă 1, dar și în scris, în operele sale 2. Dimi-

¹ Neculce arată ce fel de împăcare intervenise la un moment dat între Dimitrie Cantemir și Brîncoveanu, "așe au ținut de bine această paci, pe cum țin cîinii vinerili". Letopisețul țării Moldovei, ed. II de I. Iordan, București, 1959, p. 175.

² Istoria imperiului otoman și Istoria ieroglifică.

trie Cantemir însemnează cu satisfacție toate clevetirile care circulau pe seama lui Brincoveanu, la care mai adaugă și propria sa fantezie³.

Dar nici Brîncoveanu nu-l iartă și cronicarul său oficial înscrie pagini vehemente, pline de invective cu privire la politica dusă de Dimitrie vodă și la rezultatele campaniei de la Prut (1711). O dată cu acesta este pomenit și cronicarul Neculce. "Iar Dumitrașcu vodă Cantemir dă unde începuse a să scrie domnu vecinic al țărilor Moldovei... împreună cu moscalii den țara lui au fugit, căruia și unii den boiari au urmat, însă cei ce cu el la sfat și la socoteală să potrivise, anume Ion Tăruș hatmanul (—Neculce), carele și cumnut ii era, Savin Smucilă vel postelnic și Ștefan Luca vel vistier, Gheorghiță vel spătar, Sandu Sturzea vel stolnec... Cu aceștea, zic, și cu alții, la Kiov au sosit și de acolo la Harcov (unde împărățiia așezămint îi didése) vrînd ca să să ducă, multă învăluială și silă le-au făcut ca și acolo să-i urmeze, cît tot Kiovul s-au turburat la purcéderea lui dă acolo.

Deci dintr-acesti boiari, unii și cu voe și fără voe au mersu, iar pre Ion hatmanul (—Neculce), carele nicidăcum vrind să să ducă cu el ascunzindu-se, umbla cercetindu-l den casă în casă pren Kiov să-l prinză și așa aflindu-l, sub vartă (—pază) l-au pus și cu mare ocară l-au dus. De care lucru necuvios nespusă turburare și sgomot... în toată cetatea au făcut, ca pe ticăloșii (—nenorociții) boiari după a sa cumplită voe la supunere să-i aducă" 4.

Nu s-a remarcat în mod clar pînă în prezent că pasajul de mai sus s-ar referi la Neculce ⁵. Cu toate rezerve e ce s-ar putea păstra în ce privește unele exagerări și tonul pătimas cu care scrie logofătul Radu Greceanu, fondul informațiilor sale se dovedește veridic ⁶. De aici se desprinde numele de "Tăruș", care pare să fie mai degrabă o poreclă a cronicarului. Rudenia lui Neculce cu Dimitrie Cantemir e arătată prin termenul de "cumnat", care ar putea încurca pe cercetători. El era întradevăr "cumnat" în accepțiunea mai veche a cuvintului în limba romină, indicind încuscrirea cu rudele colaterale ⁷. De fapt Neculce era văr al doilea după mamă cu

³ Un exemplu grăitor îl constituie următorul pasaj: "Constantin supranumit Brîncoveanu au ajuns la domnie... El ca să-și dea mai mult lustru nobilității sale a început a se servi de numele Cantacuzen în subscrierile scrisorilor sale către regii și principii străini. *Istoria imperiului otoman*, București, 1884, p. 625. Cantemir mistică adevărul, căci Brîncoveanu s-a intitulat întotdeauna numai *Basarab* și niciodată Cantacuzino. Cf. ediția critică a cronicii lui Radu Greceanu pregătită de noi, la Institutul de Istorie al Academiei R.P.R.

A Radu Greceanu, Viata lui Constantin Brincoveanu, București, 1906, p. 208.

⁵ G. Pascu într-o notă sumară la *Istoria literaturii romîne din sec. XVIII*, București 1926, p. 75, încearcă o identificare a lui Ion Țăruș hatmanul cu Neculce și se întreabă de ce cronicarul muntean îl numește cumnat al lui Dimitrie Cantemir.

⁶ Veracitatea afirmațiilor lui Radu cronicarul se poate confrunța cu documentul dat lui Neculce de Mihai vodă Racoviță cu prilejul restabilirii drepturilor lui Neculce asupra mosiilor luate în si^{*}inicie de Lupu vornicul. Cf. Iulian Marinescu, Documente relative la Ioan Neculce în Bul. Com. Ist. a Romîniei, IV, București 1925, p. 9 și urm. și I. Neculce, Let., ed. cit. p. 256.

⁷ Un caz similar în care termenul cumnat este folosit pentru a arăta încuscrirea cu rudele colaterale îl mai întîlnim şi într-un document din această epocă, în acel document, Şerban Greceanu, fratele cronicarului Radu, este numit cumnat al nepotilor de frate ai Papii vistierul, pentru că Şerban era căsătorit cu fiica Papii vistierul. A se vedea explicația pe larg la I. C. Filitti, Cine erau frații cărturari Radu şi Şerban Greceanu, București, 1935, p. 4—5 extras din Rev. Ist. Romînă t. IV, (1934) fasc. 1—4.

Casandra Cantacuzino, soția lui Dimitrie Cantemir⁸, (deci era socotit cumnat cu voevodul) și înrudit cu Cantemireștii și prin soția sa, cronicarul fiind căsătorit cu o nepoată de soră a lui Dimitrie și Antioh Cantemir 9.

Radu Greceanu ne mai dă informații asupra lui Neculce și cu prilejul venirii acestuia la curtea munteană în 1706, ca sol din partea lui Antioh Cantemir la nunta lui Constantin, fiul cel mare al lui Brincoveanu, cu Ana Bals, fiica lui Ion Bals, vor nicul din Moldova. Iată ce scrie cronica brîncovenească: "Intîmplatu-s-au la această veselie a fi trimis sol de la domnul Moldovii Antiohie vodă Cantemir, Ioniță marele spătar, (=Neculce) feciorul Mutei, den vița și sămînța Cantacuzineștilor și alți mulți boiari moldoveni..." 10. Informația e repetată cam în aceiași termeni cu prilejul refacerii, în 1707, a unei părți a cronicii, tot de Radu Greceanu: "Trimis-au și plinitoriu chipului și locului mării sale (=Antioh vodă) pă Ion spătariu, feciorul Mutei.... și săvîrșindu-se nunta cu fericire, făcînd solului un osebit ospăț și mulțumindu-i de osteneala, l-au înbrăcat cu conteș cu pacele dă samur... [și] au purces dă aici, învîrteşindu-se iarăși la domnul său" 11

Din citatele de mai sus se dovedește justețea afirmației unora dintre cercelători privitor la Catrina, mama cronicarului Neculce, care purta porecla de Muia. Nu putem preciza dacă e vorba de o infirmitate sau numai caracterizarea de a fi putin vorbăreață ¹², în orice caz, nu ne putem îndoi de cele scrise de logofătul Radu Greceanu și nu credem că e vorba de o denigrare, pentru că raporturile dintre Brincoveanu și Antioh Cantemir, respectiv solul său Neculce, erau — după cum se vede și din ultimul citat — destu^x de bune, mai ales că domnul muntean reflecta la o incuscrire cu Antioh ¹³, ceea ce s-a împlinit în parte mai tîrziu ¹⁴. Cronicarul oficial al lui Constantin Brincoveanu trebuia să fie bine informat în privința Mutei (=Catrina Cantacuzino-Neculce), căci ea era vară primară cu învățatul stolnic Constantin și cu ceilalți fii și fiice ai postelnicului Constantin Cantacuzino 15, acesta din urmă fiind frate atit cu Iordache, tatăl Catrinei, cit și cu Toma, cei doi Cantacuzini stabiliți în Moldova; așadar Neculce era văr al doilea cu însuși Brîncoveanu 16.

Cu acest prilej semnalăm și faptul că cele mai multe manuscrise cuprinzind opera lui Neculce sînt copiate de Ioasaf Luca, fiul Lucăi vistierul. Cunoașten: pină

9 I. Tanoviceanu, Contributii la biografiile unora din cronicarii moldoveni, anexa (Arborele genealogic al familiei Neculce), p. 247 și Iulian Marinescu, op. cit., p. 7. 10 Radu Greceanu, Viața lui Constantin vodă Brincoveanu, București, 1906

⁸ I. C. Filitti, Arhiva Gh. Gr. Cantacuzino, București, 1919, Anexe: tablourile genealogice I—III (Cantacuzino). Casandra era fiica lui Ștefan vodă, vezi tabloul ge-

p. 157, Cf. și G. Pascu, op. cit., p. 72.

¹² I. Tanoviceanu, op. cit., sustine că Ecaterina (autorul o numește greșit Alexandra) ar si fost mută; pe de altă parte Iulian Marinescu op. cit., p. 5, caută să demonstreze că nu era vorba de o infirmitate. Rămîne ipoteza unei porecle. ¹³ Radu Greceanu, op. cit., p. 160, cf. și I. Neculce, op. cit., p. 180.

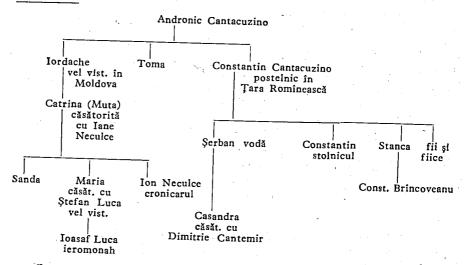
¹⁴ Radu Brincoveanu se iogodește cu fiica lui Antioh Cantemir în 1713.

¹⁵ Pentru a înțelege mai bine înrudirea lui Neculce cu Cantacuzinii, schițăm la sfirșitul notei, un arbore genealogic, întocmit după I. C. Filitti, Arhiva Gh. Gr. Cantacuzino, 1919, pl. I—III (Cantacuzinii) și după I. Tanoviceanu, op. cit., p. 264 (arborele genealogic).

¹⁶ Vezi arborele genealogic la subsolul paginii următoare.

în prezent șapte copii ale sale 17. Ștefan Luca vistierul, tatăl lui Ioasaf, era căsătorit cu Maria, sora lui Ion Neculce 18. El fusese trimis sol din partea lui Dimitrie Cantemir pentru a purta tratative cu țarul Petru I, în vederea campaniei împotriva turcilor și este nevoit să pribegească în Rusia alături de Neculce, urmindu-și voevodul ¹⁹. Deci Ioasal nu era un copist oarecare, el era nepotul de soră al cronicarului și copiază de mai multe ori cronica unchiului său, unele din copii scriindu-le pentru rudele sale; în 1766 pentru Iordache Cantacuzino vel spătar 20, apoi pentru Alexandru Hurmuzachi postelnic²¹, mai tirziu o altă copie o dăruiește nepotului său Matei Hurmuzachi, vel paharnic (1785)²². El se călugărise, căci semnează totdeauna loasat Luca ieromonahul sau numai Ioasaf ieromonahul. Aşadar, răspindirea cronicii lui Neculce se datoreste în bună parte copiilor nepotului său de soră.

Cercetările întreprinse asupra izvoarelor documentare sau narative, ce ne-au stat la îndemînă, nu ne-au adus confirmări suplimentare în privința acestor date biografice, totuși, dat fiind sursa din care provin ele. credem că merită să fie luate in seamă.

17 La Acad. R.P.R., se păstrează următoarele manuscrise copiate de Ioasaf: Ms. rom. nr. 53, 112, 253, 254, 3416 și 5476, iar la Iași un manuscris în colecția Paul Mihail. Cf. G. Strempel. Copisti de manuscrise rominesti, București, 1959, p. 139-140 și I. Crăciun și A. Ilies, Repertoriul manuscriselor de cronici interne, București, 1963,

¹⁸ Vezi arborele genealogic.

¹⁹ Cf. Ion Neculce, Letopisețul, ed. citată, p. 211—213 și 256. ²⁰ Acad. R.P.R., ms. rom. 254, cf. și G. Strempel, op. cit., p. 139, și I. Crăciun

și A. Ilieș, op. cit., p. 74. ²¹ Acad. R.P.R., ms. rom. nr. 53 și G. Strempel, op. cit., p. 140. și I. Crăciun și A. Ilies, op. cit., p. 72.

²² Acad. R.P.R., ms. rom. 252 cuprinde insemnarea autografă a lui Ioasaf Luca la f. 14-19: "Scrisoarea anilor, l-am dăruit dumisale nepotului Matei Hurmuzachi, vel paharnic, în anu de la facerea lumii 7283, iar de la nașterea domnului Isus Hristos 1775, luna ghenarie 5 zile. Și am scris ca să să știe, Ioasaf Luca Ieromonahul".

LEGEA DE DISTRIBUTIE A PRENUMELOR

AURELIA si IOAN STAN

În ultimul timp, pe lingă lucrările în care materialul antroponimic se studiază cu metode tradiționale, au fost publicate o serie de articole dedicate studierii prenumelor și sub aspectul lor cantitativ. Unele dintre ele i, cu un oarecere caracter statistic, studiază repartiția prenumelor masculine și feminine în diferite unități geografico-sociale. În cazul de față, bazîndu-ne pe astfel de cercetări, am căutat să găsim legea care guvernează distribuția prenumelor.

Este cunoscut că după terminarea primei etape a oricărei cercetări statistice observarea statistică — urmează centralizarea și gruparea datelor obținute, după metode specifice fenomenelor studiate.

Unitățile unei colectivități statistice au anumite proprietăți numite caracteristici, care pot fi calitative sau cantitative. În ceea ce privește caracteristicile cantitative, a căror lege de distribuție o căutăm, ele pot varia în mod continuu sau discret. În primul caz, schimbarea caracteristicii se face în mod continuu, iar în al doilea caz se face prin salturi.

Împărțind colectivitatea supusă cercetării statistice în grupe de unități cu același nivel al caracteristicii, vom determina frecvența unor astfel de grupe prin numărul care exprimă cîte unități le aparțin (volumui grupei). Aceste frecvențe pot si absolute sau relative.

Considerind ca și caracteristică prenumele persoanelor dintr-o anumită unitate geografico-socială, obținem un tabel al frecvențelor acestor prenume. Notind prin n numărul total de persoane al colectivității, iar prin \mathbf{n}_k frecvența absolută a unui prenume, adică numărul de persoane care-l poartă (prenumele este indicat prin k), introducem frecvența relativă dată de raportul

$$f_k = \frac{n_k}{n}$$

Dăm un astfel de tabel al frecvențelor prenumelor masculine din Valea Sebesului ². fiind înregistrate un număr de 609 persoane cu 87 prenume distincte, care formează fondul de prenume al colectivității înregistrate 3.

¹ St. Pașca, Circulația numelui de botez în Țara Oltului, în "Țara Bîrsei", 1931, nr. 5 și 6; Aurelia Stan, Frecvența numelor de persoană masculine în Valea Sebesului, în "Cercetări de lingvistică", II (1957), p. 265—280; Idem, Contribution à l'étude des prenoms masculins dans la Vallée de Sebes (Alba) în Contributions Onomastiques publiées à l'occasion du VI-e Congres Internationale des sciences onomastiques à Münich du 21 au 28 Août, 1958, Bucarest; Idem, Nume de persoană feminine în Valea Sebeșului (Alba). în "Analele științifice ale Universității Al. I. Cuza», [Iași, Sec. III, Tom. IV, anul 1958, p. 211—214.

2 Aurelia Stan, art. cit., în CL, II (1957), p. 265.

³ Fondul de prenume al colectivității înregistrate diferă de fondul de prenume al colectivității respective, în general.

Tabelul nr. 1

		Frecvența	
Rang	Prenumele	Absolută	Relativa
1	Ioan	137	22,4
2	Nicolaie	65	10,6
3	Vasile	63	10,3
4	Gheorghe	44	7,2
5	Ilie	39	6,4
6	Petru	28	4.6
7	Dumitru	21	3,6
8	Gligor	. 19	3,1
9	Constantin	14 .	2.3
10 11	Pavel	9	1,5
11	Simion	. 8	1,3
12	Alexandru	`7	1,1
13	Toma		
13	Andrei Mihai	6	1,0
	Ştefan		i ·
. 14	Cornel	_	
1	Damian	5	0,8
	Luca		
	Marcu		
15	Irimie	4	0,6
}	Nechifor	7	0,0
	Teodor		
10	Zaharia		
16	Aftanasie	3	0,5
	Aron		. Takes
1	Cozma Emilian	· ·	
	Iulian		
	Savu		
17	Emil	2	0,3
1	Filimon	-	U,S
1	Filip	· .	
	Gavril		
1 1	Iacob		
	Ilarie		
	Iosif	. 1	
j	Isidor	1	
	Liviu Marian	İ	
	Marian Meftodie	ļ	
. [Mircea		
1	Miron	. [11 .
1	Octavian		. 350
1 1 1 1 1 1 1	Pantelimon		
	Romulus		**
$+$. \cdot $ $	Sevastian	.	
1	Silvestru	, · ·	
18	Valeriu		_
10	Andronic	1	0,2
. I	Antonie Aurel	, ·	Service Control
1 1	*******		

Tabelul nr. 1 (continuare)

	1		Free	vența
Nr. crt.	Rang	Prenumele	Absolută	Relativă
<u> </u>	,	Canditu		111
53	1 !	Chirion	,	* ,
54	1	Christian		
55	1	Danil		!
56		Dionisie		
57		Dorin		1, 1, 1
58		Drăgan		Į.
59	Į.	Eftimie .		
60	1	Geliu		
61		Iancu	1	
62	1			1
63		Ignat Ioachim		
64		10acniii		
65		Ioelă .		
66	1	Istratie		
67		Leon		
68	-]	Leontie		
69		Macarie		
70		Marcel		
71	•	Maxim		3.4
72		Moise		1
73	· ·	Nistor		
74		Octavie		
75		Precup		\$.
76		Remus		1 .
77	·:	Rusalin		4.
78	· .	Similie		
79	i	Simtion		
80	1	Solomon		
		Stachie	:	
81		Sofron	,	
82	- L	Tănasă	:	
83	* .	Teofil		
84		Traian	.[
85			.	1
86	į	Viorel	f -	<u>-</u>
87	1	Visarion		

In acest tabel am trecut atil frecvențele absolute cit și cele relative ale prenumelor.

Caracteristica considerată, prenumele persoanelor, este calitativă. Pe baza tabelelor de frecvențe putem trece la o nouă caracteristică care să fie cantitativă. În acest scop luăm numărul de apariție al prenumelor ca noua caracteristică. Cu alte cuvinte, caracteristica este acum frecvența absolută a prenumelor din tabelui anterior, iai numărul de prenume ce corespund unei frecvențe date este frecvența absolută a acestei caracteristici. De exemplu, în tabelul 1, numărului de apariții 1, 2, 3 le corespund frecvențele absolute 38, 19 și 6, date de numărul de prenume ce le corespund. Intrucit numărul de prenume și persoane înregistrate în Valea Sebeșului este relativ mic, dăm un tabel al repartiției prenumelor după numărul de apariții, întocmit pe baza unui material adunat de un colectiv în Valea Bistriței, fiind înregistrate 14307 persoane feminine cu 374 de prenume distincte.

Tabelul nr. 2

Numărul de apariții	Prenume dinstincte	Numărul persoanelor	
1 2 3 4 4 5 6 6 7 7 8 8 9 10 111 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 30 50 90 125 peste 550	116 43 27 22 20 12 8 9 6 2 3 6 3 4 4 3 2 3 4 3 2 1 2 1 2 1 2	116 86 81 88 100 72 56 72 54 20 33 72 39 56 60 48 34 36 76 60 42 22 46 24 125 90 50 50 60 60 60 60 60 60 60 60 60 6	

În tabel au fost înregistrate atit numărul de prenume cît și de persoane corespunzător unui număr de apariție.

Notăm cu $x_1, x_2, \ldots x_k$ numerele de apariție 1, 2,... k, iar prin $P_1, P_2, \ldots P_k$, numărul de prenume (frecvențele absolute) corespunzătoare. Numărul de persoane ce revine acestor valori ale caracteristicii este dat de produsele $x_1 P_1, x_2 P_2, \ldots, x_k P_k$. Numărul total de prenume distincte (fondul de prenume al colectivității înregistrate) este dat de relația

$$S_1 = \sum_{k=1}^{\max} P_k$$

iar numărul de persoane care le poartă de relația

⁴ Colectivul format din V. Breban, M. Homorodean, P. Neiescu, Gr. Rusu, Lidia Sfirlea și Aurelia Stan,

$$S_2 = \sum_{k=1}^{\max} x_k P_k$$

Pe baza datelor din tabelul 2 se obțin pentru S_1 și S_2 valorile $S_1 = 374$, respectiv $S_2 = 14307$.

Am obținut astfel o corespondență intre un număr finit de elemente x_1, x_2, \dots x_k , numerele de apariție ale prenumelor, și $P_1, P_2, \dots P_k$, frecvențele absolute corespunzătoare. Această corespondență poartă denumirea de funcție de distribuție empirică a colectivității sau distribuție statistică.

Strins legată de distribuția statistică este densitatea distribuției, dată de raportul dintre frecvența absolută și mărimea intervalului de variație. Ea capătă o interpretare simplă dacă se introduce frecvența cumulată. Prin frecvența cumulată a unei valori a caracteristicii \mathbf{x}_h ($1 \le h \le k$) ințelegem acea parte a volumului colectivității studiate, ale cărei unități corespund variantelor caracteristicii mai mici ca \mathbf{x}_h . 5

În cazul exempăului studiat de noi, introducem frecvența cumulată atit a prenumelor distincte

$$F_1 = \sum_{i=1}^{h} P_i$$

cit și a numărului de persoane care le poartă

$$F_2 = \sum_{i=1}^{h} x_i P_i$$

care nu este alteeva decit frecvența cumulată a tuturor prenumelor, repetate și nerepetate.

Introducem de asemenea frecvența cumulată relativă, dată de relațiile

$$\phi_{1} = \frac{\sum_{i=1}^{h} P_{i}}{\sum_{i=1}^{k} P_{i}} \qquad \text{si} \qquad \phi_{2} = \frac{\sum_{i=1}^{h} x_{i} P_{i}}{\sum_{i=1}^{k} x_{i} P_{i}}.$$

Noțiunii de frecvență cumulată li corespunde pe plan teoretic, probabilistic, funcția de repartiție 6.

In studiul distribuțiilor statistice, un rol important îl are reprezentarea grafica, adică reprezentarea rezultatelor observării într-un sistem de axe, convenabil ales. Utilitatea rezidă în raptul că, cu ajutorul ei, se pot deduce mai usor unele proprietăți ale dependenței funcționale dintre variabila independentă x și frecvențele distribuției P.

În cazul problemei noastre, cea mai bună reprezentare se obține utilizind așanumita hirtie de probabilitate logaritmică, care este în esență cunoscuta hirtie de probabilitate, avind în abscisă logaritmul numărului de apariții iar ordonata spațiată după funcția erorilor este dată de frecvența cumulată relativă.

Reprezentind grafic, pe o astfel de hirtie de probabilitate logaritmică, valorile date de tabelul 3 coloana 3 și 5, obținem cu o bună aproximație, două drepte paralele (v. fig.).

 ⁵ Gh. Mihoc și V. Urseanu, Matematici aplicate în statistică, București, 1962.
 6 A. G. Worthing, J. Geffner, Prelucrarea datelor experimentale, București, 1959.

Tabelul nr. 3

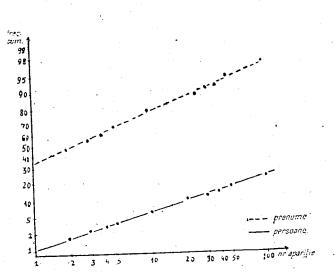
Numărul de apariții	Prenume		Persoane	
	freevente cumulate	freevente rela- tive cumulate	freevente cumulate	freevente rela- tive cumulate
1	116	31,0	16	0,8
2	159	42,5	202	1,4
3	185	49,7	283	1,9
4	208	55,6	371	2,6
5	228	60,9	471	3,3
6	210	64,1	543	3,8
7	248	66,3	599	4,2
8	257	60,7	671	1,7
9	263	70,3	7 25	5,1
10	2 65	70,8	745	5,2
11	268	71,6	778	5,4
12	27.1	73,2	850	5,9
13	277	74,0	889	6,2
14	281	75,1	945	6,6
15	285	76,2	1005	7.0
16	288	77,0	1053	7,3
17	2 90	77,5	1087	7.5
18	292	78,0	1123	1 7.8
19	2 96	79,1	1199	8,3
20	560	79,9	1259	8,3 8,8
21	301	80,5	1301	9,0
22	302	80,8	1323	9,2
23	304	81,2	1369	9,5
24	305	81,5	1393	9,7
25 30	310	82,9	1518	10,6
50	318	85,0	1717	12,0
90	332	88,7	2116	1.1,7
125	345	92.2	3017	21,1
peste 550 i	355	94,6	3988	37,9
peste one	374	100,0	4307	100,0

Este cunoscut insa, ca dacă pe o hirtie de probabilitate obținem o linie dreapta, distribuția cerespunzăteare este distribuția normală, căreia din punct de vedere probabilistic îi corespunde legea lui Gauss, dată de formula

$$f(x) = \frac{1}{\beta\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{1}{2}\left(\frac{x-a}{\beta}\right)^2}$$

and $a \sin \beta$ sint media aritmetică și deviația standard.

Accordà lege coresponde unei distributii simetrice spre deosebire de cea studiată de noi care este asimetrică. Este însă cunoccut că o anumită casă de distributa esimetrice pot fi transformate în simetrice prin intermediul unei transformati logaritmice.

Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.51 (2025-12-04 22:05:00 UTC)

X = log x

Distribuția transformată se numește distribuția logaritmică normală, legea de distribuție fiind

$$p(X) = \frac{1}{\sigma\sqrt{2\pi}} e^{-\frac{1}{2}\left(\frac{X-\mu}{\sigma}\right)^2}$$

unde μ și σ sint media aritmetică, respectiv deviația standard a noii variabile. Această lege de distribuție se reprezintă grafic pe o hirtie de probabilitate logaritmică printr-o linie dreaptă.

Întrucit distribuția cumulativă empirică obținută de noi pe baza tabelului 3 atit pentru prenumele distincte cit și pentru toate prenumele, se reprezintă prin linii drepte, rezultă că legea care guvernează distribuția prenumelor unei unități geografico-sociale este legea de distribuție logaritmică normală.

La acelasi rezultat ajunge G. Herdan pentru distribuția cuvintelor dintr-un text?, ceea ce înseamnă că prenumele au aceeași lege de distribuție ca și variabilele lingvistice. Acest rezultat vine să confirme încă o dală teza afirmată de noi ⁸, că prenumele se comportă ca orice alte elemente ale lexicului, din punct de vedere cantitativ.

NUME DE PERSOANĂ ÎN CATAGRAFIA DIN 1820 A LOCUITORILOR DIN NORDUL MOLDOVEI

DE

EUGEN D. NECULAU

Din catagrafia locuitorilor Moldovei alcătuită în 1820, care se păstrează în Arhivele Statului din Iași ¹, am cercetat, îndeosebi, partea ce se referă la satele situate pe un teritoriu care, pe atunci, aparținea ținuturilor Dorohoi, Botoșani și, în parte, Hiriău și Iași, iar astăzi corespunde raioanelor Dorohoi, Săveni, Botoșani și, în parte, Hiriău ². Pentru cele 300 de așezări din această parte a Moldovei de sus, catagrafia arată, aproximativ, 18.000 de nume ³.

⁷ G. Herdan, Type-Token Mathematics, Hague, 1960.

8 Aurelia și Ioan Stan, Cercetări matematice asupra prenumelor, comunicare prezentată la Seminarul internațional de lingvistică matematică, București, oct. 1963.

¹ Arh. St. Iași, Tr. 166, op. 184, nr. 16, 17, 18.
2 Limita de jos a acestui teritoriu ar fi o linie care, plecind din Siret, trece prin Pilia, prin Răuseni (pe Jijia) și duce la Prut. Teritoriul respectiv a aparținut fostelor liudet. Porobai și Batesani

Junete Doronoi și Botoșani.

3 Numele se repetă, unele mai puțin, altele de foarte multe ori; sint și nume unice. Într-un studiu mai aprofundat cred că ar aeva importanță și acest aspect statistic.